

POST/MODERNÍ SPOLEČNOST

TEORIE MODERNIZACE

23. 10. 2026

PŘEDMĚT: *PROBLÉMY POST/MODERNÍ SPOLEČNOSTI*

WWW.KARELMULLER.EU

DŮLEŽITÉ POJMY

- Postmoderní společnost
- Moderní společnost, modernita
- Polo/moderní společnosti
- Tradiční společnost, archaická společnost
- Modernizace, modernizační procesy
- Časo-prostorové rozpojení
- Vyvazující mechanismy

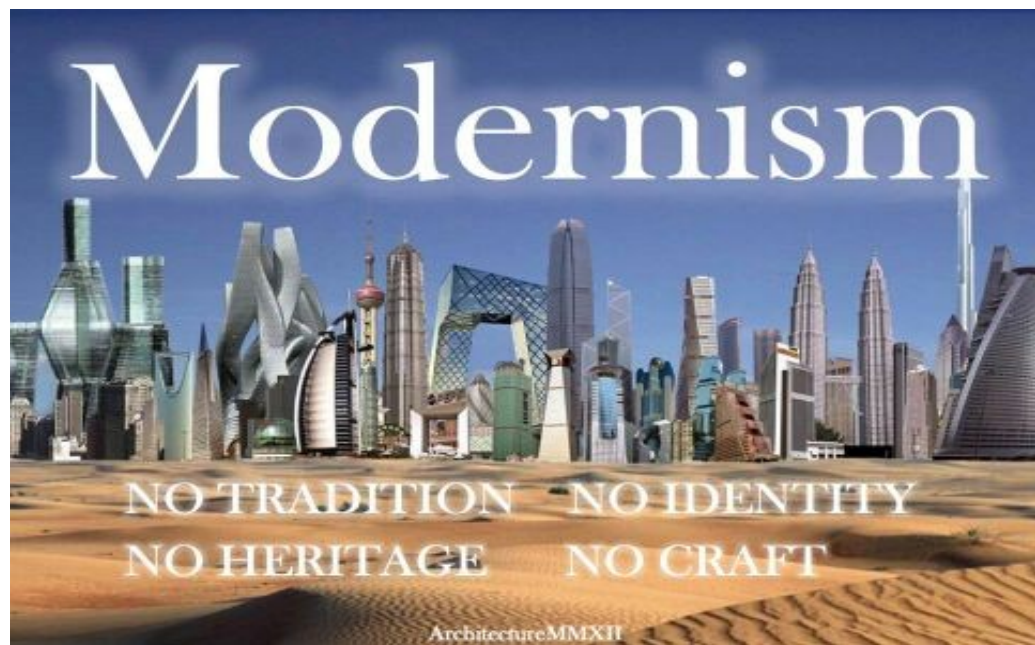
OBRYSY POST/MODERNÍHO ŘÁDU (ANTHONY GIDDENS)

- Kritika modernity: nezamýšlených důsledků
- Ústup evolucionismus: pokrok ne nevyhnutelný! Regres je naopak pravděpodobný/nevyhnutelný, vědomí rizik (Ulrich Beck)
- Rozpad teleologie: Co je vlastně „pokrok“? K čemu směřujeme? Lze měřit?
- Reflexivita vědění: Přispívá věda k pokroku lidstva? Nemůže taky škodit? Růst skepse...
- Ztráta privilegované pozice: Jaká je role Západu? Pád kolonialismu, přijetí multi-kulturalismu, nová sociální hnutí ...

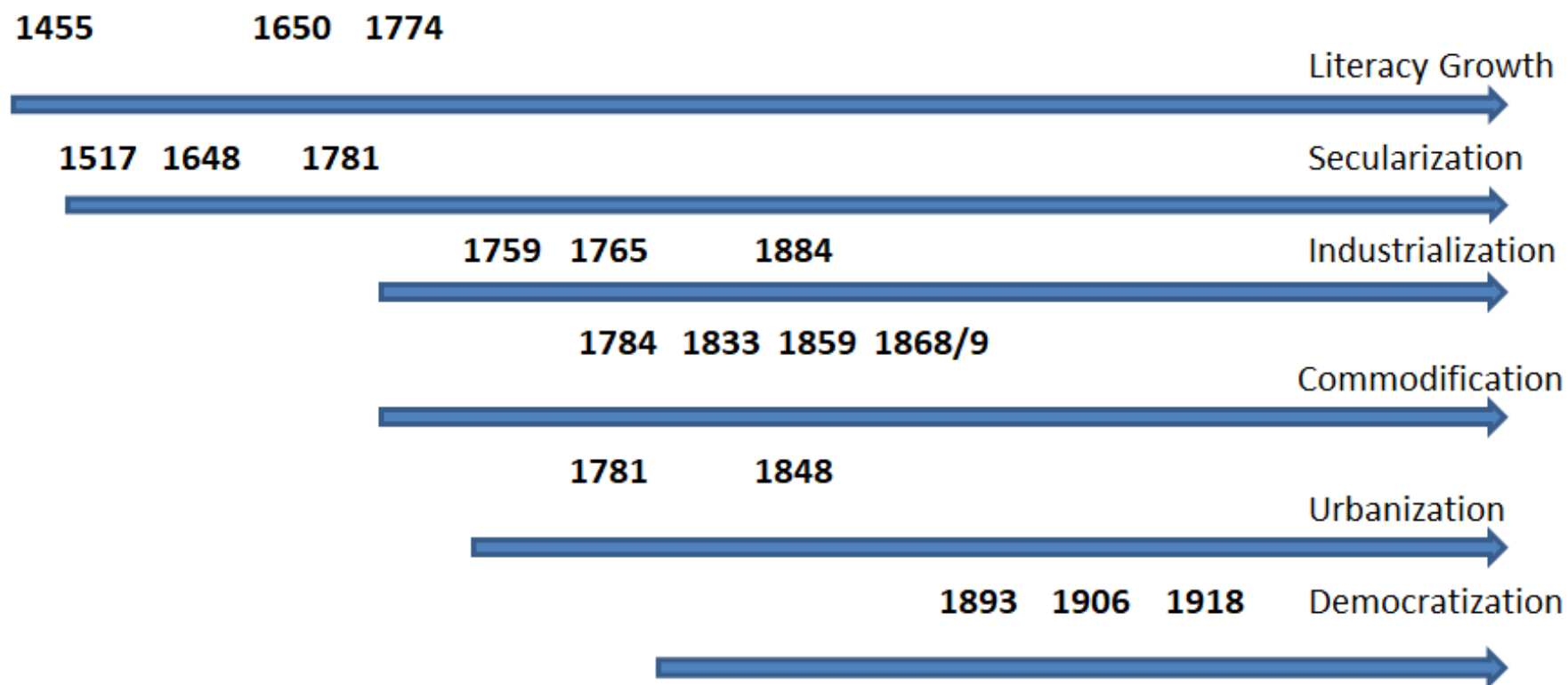
MODERNITA

- **Víra v pokrok**
- **Jasná představa pokroku**
- **Víra ve vědu**
- **Nadřazenost Západu**

MODERNÍ VERSUS TRADIČNÍ

PROCESY MODERNIZACE

DŮLEŽITÉ POJMY

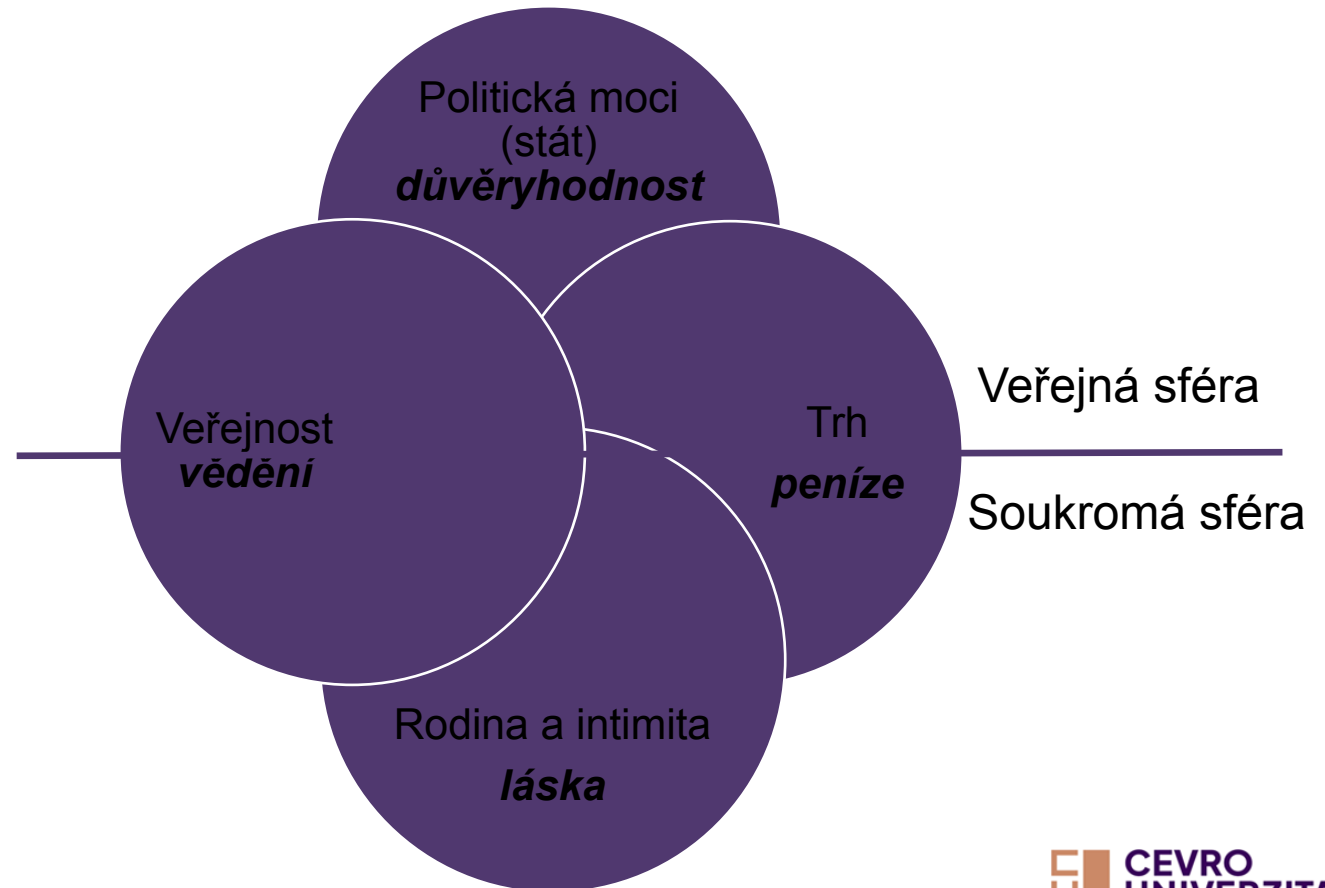
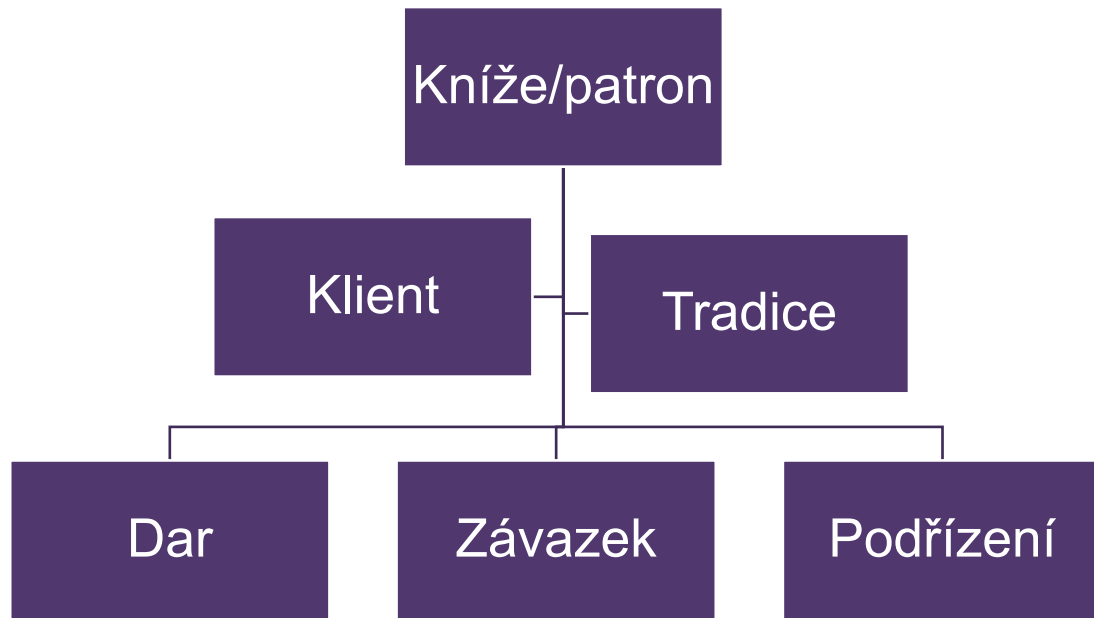
- **Post/moderní společnost, modernita, modernizace**
- **Tradiční společnost, archaická společnost**
- **Polo/moderní společnosti**
- **Moderní stát (monopol dozoru a násilí/donucení)**
- **Národní stát (konstrukce národa)**
- **Časo-prostorové rozpojení (princip modernity, A. Giddens)**
- **Vyvazující mechanismy**
 - Expertní systémy (vlak, telegraf, telefon, satelit...AI)
 - Symbolické znaky (peníze, jazyk...)

PERSPEKTIVA SOCIÁLNÍ DIFERENCIACE

UNIVERZALIZUJÍCÍ MÉDIA MOCI (NIKLAS LUHMANN)

KLIENTELISMUS & LIBERALISMUS

PATRONÁŽ & INSTITUCE

FRANCIS COPPOLA, GODFATHER

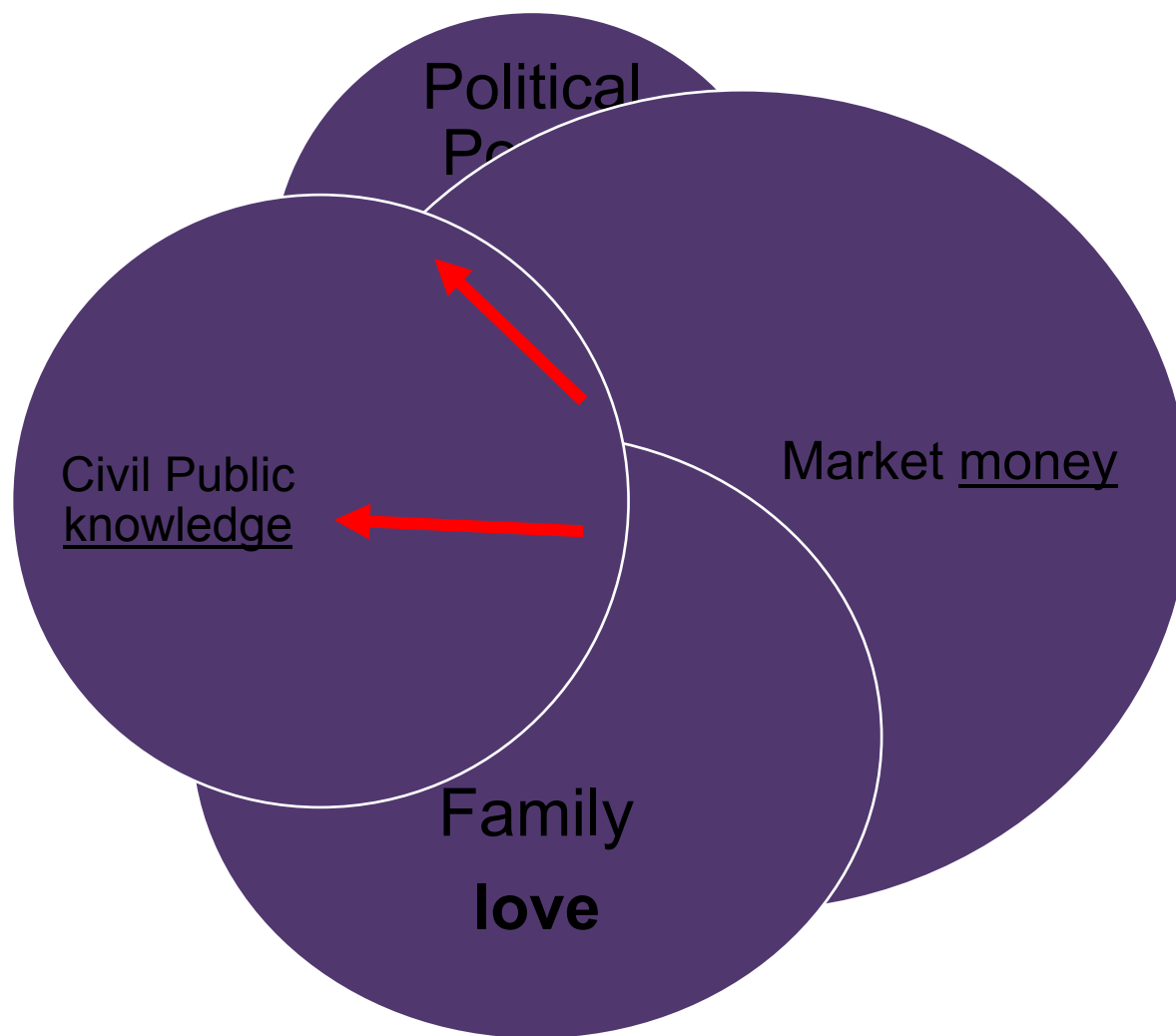
1972, 1974, 1990

CLIENTELISM, OLIGARCHIZATION, STATE CAPTURE (2013 až 2021, od 2025)

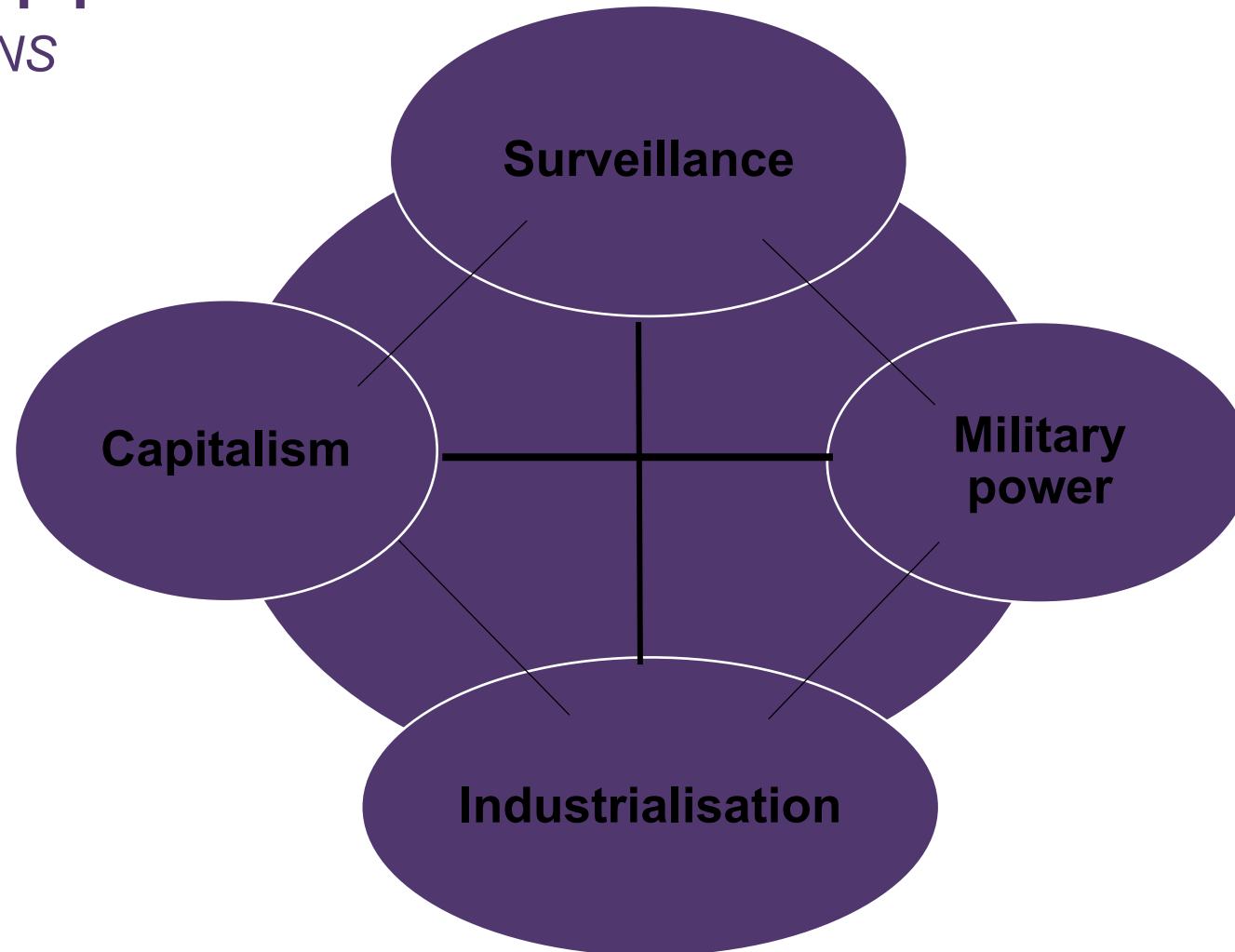

CONFLICT OF INTERESTS ANEB ČESKÝ/BABIŠŮV PROBLÉM

THE INSTITUTIONAL DIMENSIONS OF MODERNITY

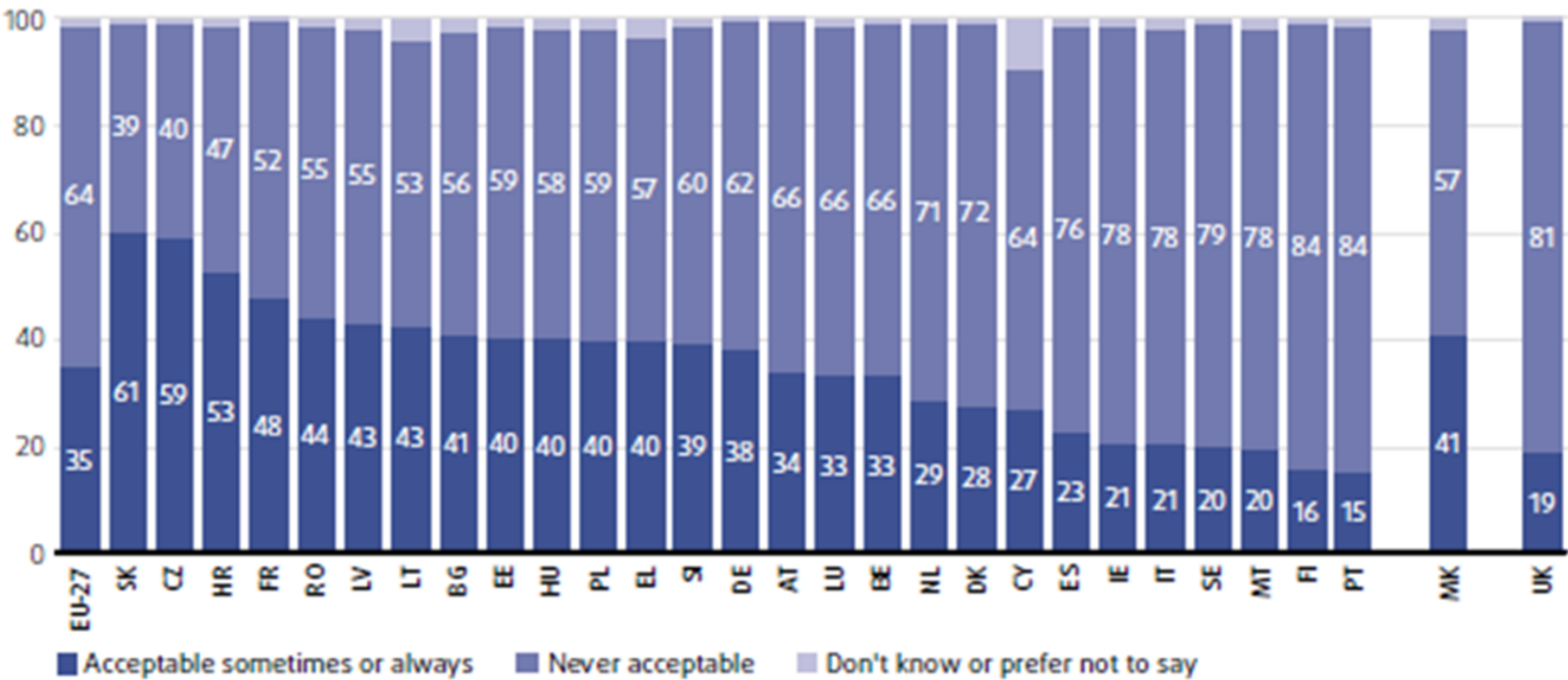
ANTHONY GIDDENS

KLIENTELISMUS X LIBERALISMUS

NEFORMÁLNÍ X FORMÁLNÍ PRAVIDLA

FIGURE 24: VIEWS ON ACCEPTABILITY OF GIVING A GIFT TO OR DOING A FAVOUR FOR A PUBLIC OFFICIAL OR CIVIL SERVANT IF NEED SOMETHING URGENTLY FROM THEM, BY COUNTRY (%)

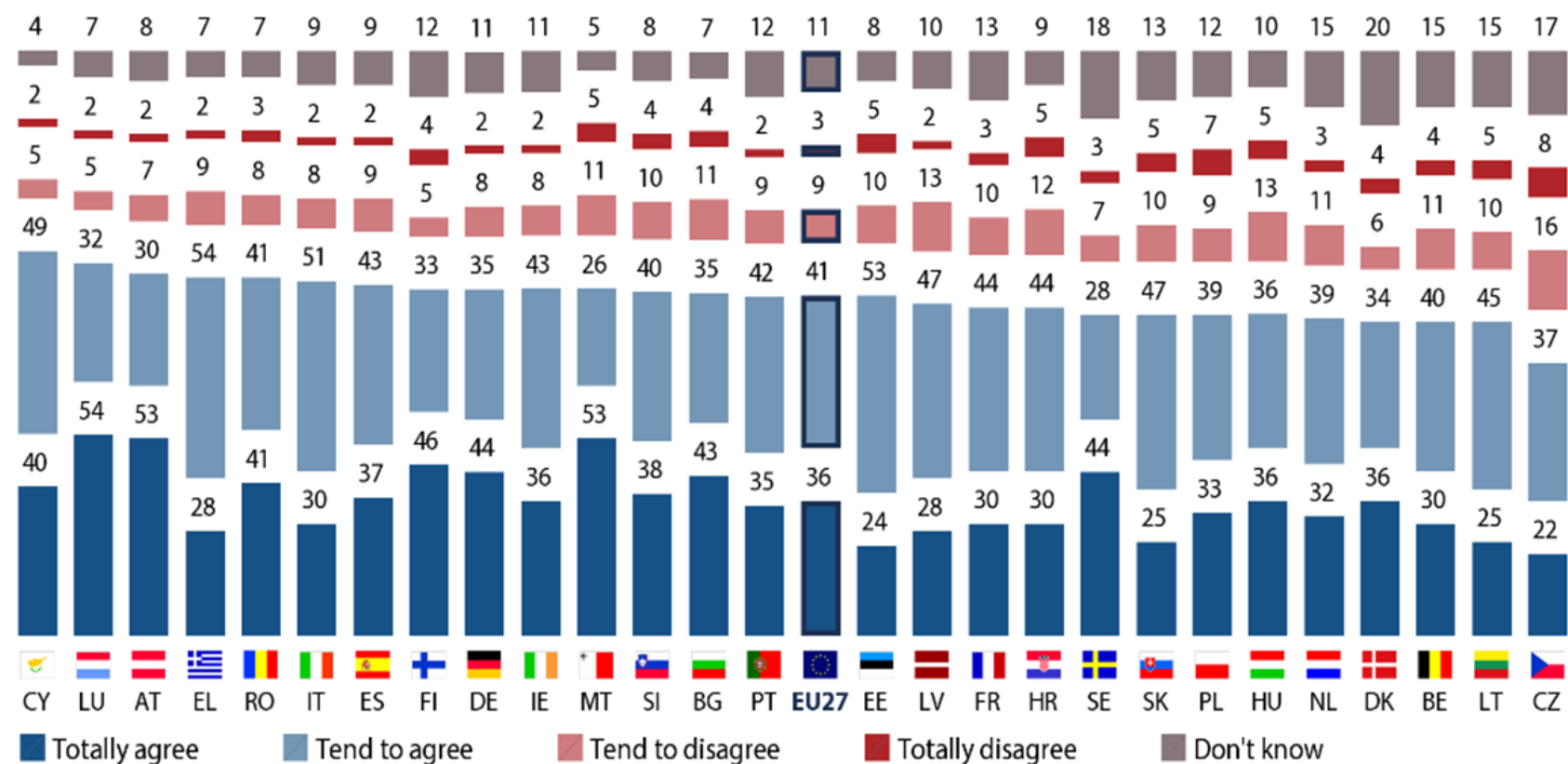

Source: FRA, Fundamental Rights Survey 2019 [Data collection in cooperation with CBS (NL), CTIE (LU) and Statistics Austria (AT)]

At least seven in ten respondents agree with this statement in all EU Member States but Czechia - more than half «totally agree» in LU, AT and MT

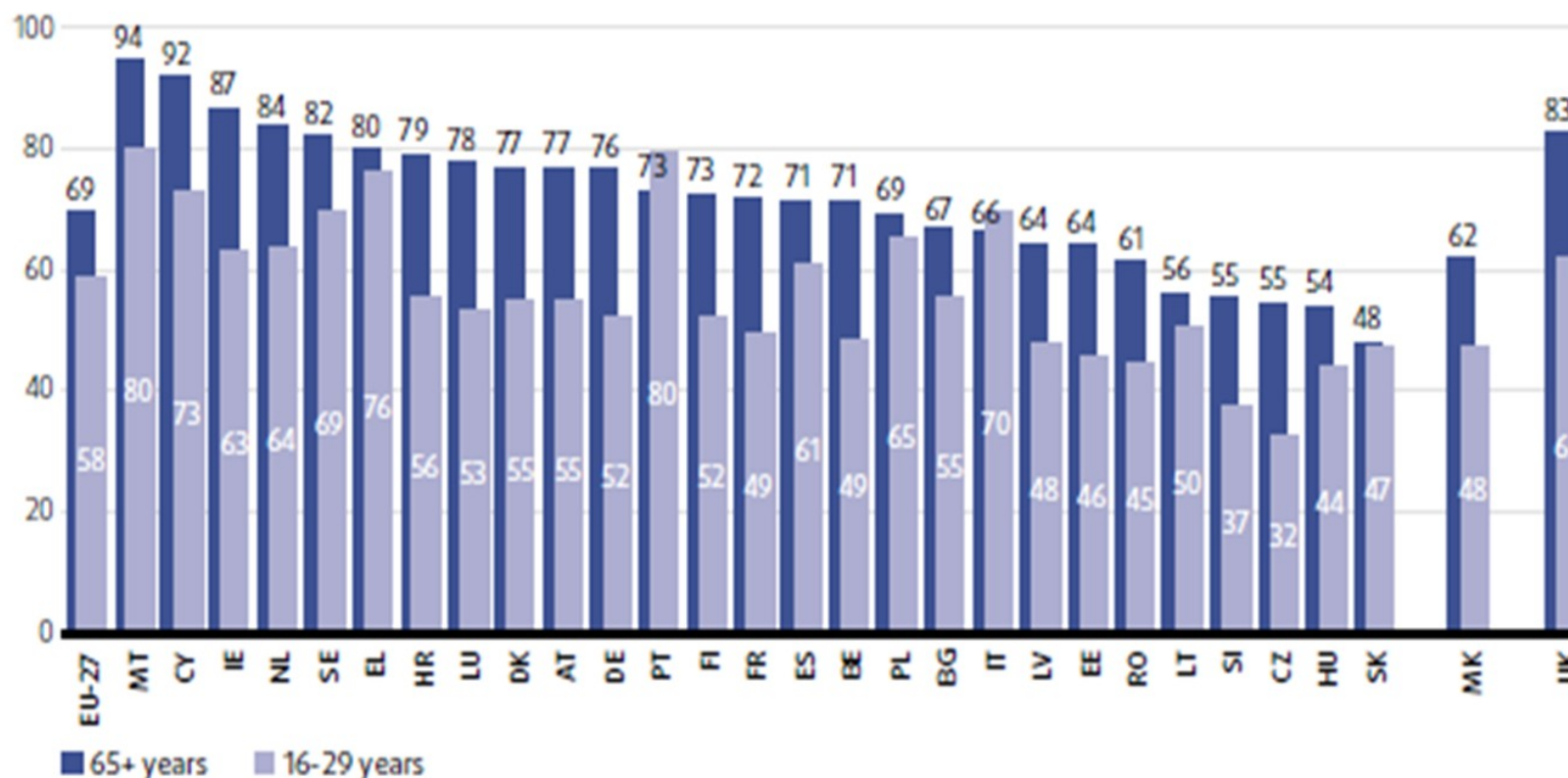
Q11 To be part of the European Union, Member States agree to share and respect common values including the rule of law (which includes press freedom, independence of justice, fight against corruption, protection of individual rights, etc.). Do you agree or disagree with this statement: The EU should only provide funds to Member States conditional upon their government's implementation of the rule of law and of democratic principles?

(%)

POLITICKÁ MODERNITA, ROLE A LEGITIMITA OPOZICE

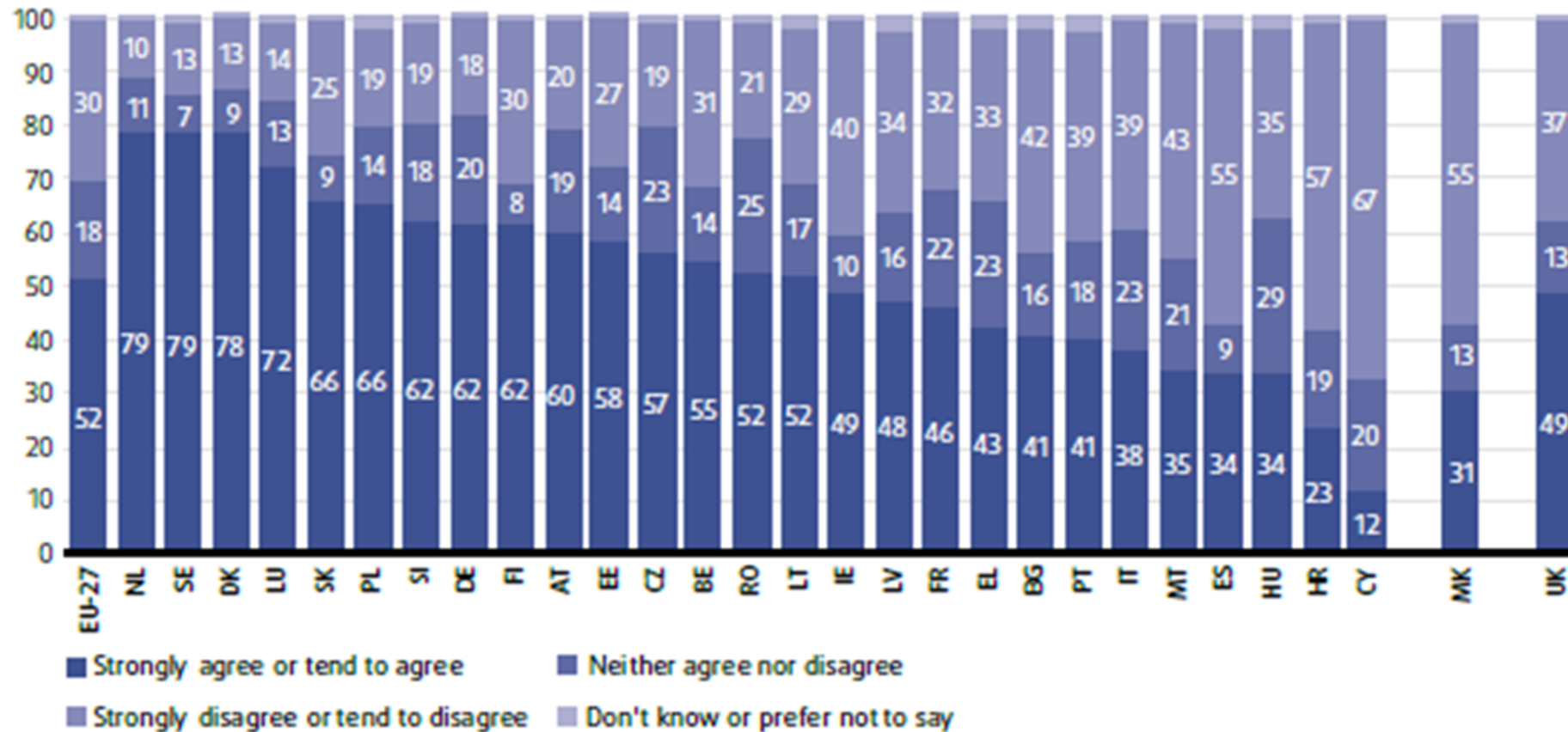
FIGURE 11: CONSIDERING FREEDOM OF OPPOSITION PARTIES TO CRITICISE THE GOVERNMENT TO BE OF HIGH IMPORTANCE, PEOPLE AGED 16-29 YEARS AND 65 YEARS AND OVER, BY COUNTRY (%) ^{a,b}

Source: FRA, Fundamental Rights Survey 2019 [Data collection in cooperation with CBS (NL), CTIE (LU) and Statistics Austria (AT)]

OCHRANA LIDSKÝCH PRÁV

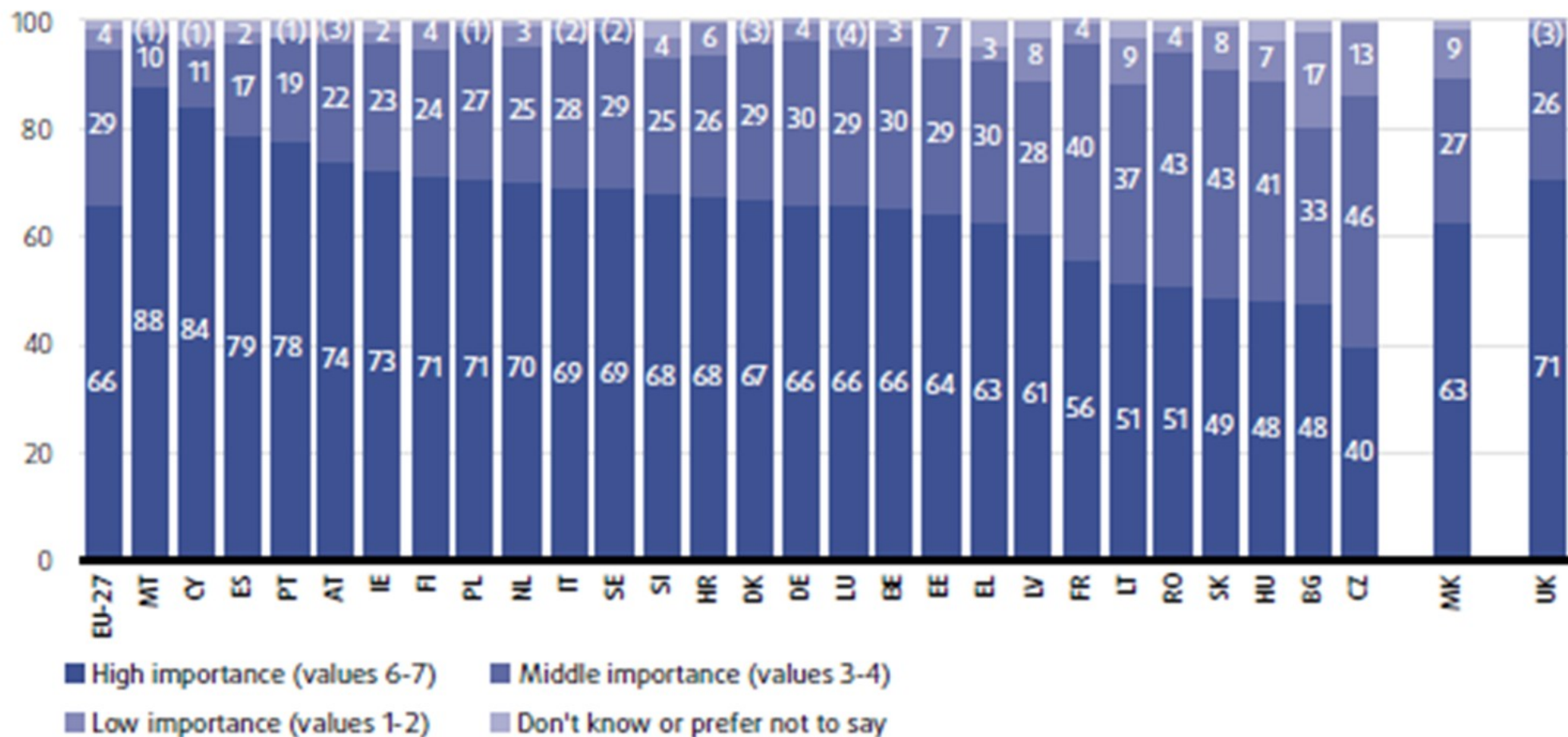
FIGURE 2: VIEWS ON THE STATEMENT "EVERYONE IN [THIS COUNTRY] ENJOYS THE SAME BASIC HUMAN RIGHTS", BY COUNTRY (%)

Source: FRA, Fundamental Rights Survey 2019 [Data collection in cooperation with CBS (NL), CTIE (LU) and Statistics Austria (AT)]

OCHRANA MENŠIN

FIGURE 10: IMPORTANCE TO DEMOCRACY THAT THE RIGHTS OF MINORITY GROUPS ARE PROTECTED, BY COUNTRY (%) ^{a,b,c}

Klientelismus/tradiční společnost	Liberalismus/moderní společnost
Sociální hierarchie	Právní rovnost
Přátelství a nerovnost/neformálnost	Občanství/formálnost/instituce
Panství: tradice, charisma	Panství legální: právo, spravedlnost
Patrimoniální správa, vrchnost	Byrokratická správa
Pozemková držba	Soukromé/veřejné právo
Feudalismus, plebejství	Trh, soutěž
Dar, samozásobitelství	Monetární směna
Patronáž/podřízenost	Autonomie/partnerství
Strach/specifická reciprocita	Důvěra/obecná reciprocita
Bonding social capital/mechanická solidarita	Bridging social capital/organická solidarita